

VELL I NOU

DISSABTE

10 ABRIL 1915

REVISTA SETMANAL D'ART

Redacció i Administració: Bou de la Plaça Nova, 4 - Barcelona

10 CÈNTIMS

ANY I - NÚM. 5

ELS PLATS DE L'ARAGAY I DEN QUER

Dos homes hi hà a Catalunya que han trobat el medi i la manera de fer arribar l'element primordial i primerenc estètic fins a les últimes estribacions de la grandesa com el que, al posar el primer peu sobre'l primer graó de la muntanya, fes trontollar tota la muntanya de cap a peus.

Aquests dos homes, que l'un és jove i l'altre és vell, son l'Aragay i en Gaudí, amb l'advertència de que'l jove ha aplicat la facultat esmentada a una concepció o concepció que resum totes les característiques de l'art antic, i en Gaudí l'ha aplicada, sobre tot en la casa den Milà del Passeig de Gràcia, a una concepció que lluita i treballa per a trobar les característiques de l'art modern, de lo que se'n desprèn que l'Aragay pinta de cara a la antiguitat i en Gaudí treballa d'esquena a la mateixa, convenint l'un i l'altre en lo que deiem, de fer viure la grandesa amb vida immortal.

L'Aragay segueix la tradició dels nostres avis acoplant tots els elements estètics, i fent-ne un pom grandios que, éssent més vell que l'anar a peu, cada dia serà més nou i més estimat, i en Gaudí segueix el mateix camí prescindint tant com pot dels elements antics, fins al extrem de poder-lo veure aprofitar materials de construcció moderna i antiestètica, com a elements decoratius de ses construccions grandioses.

Quan l'Aragay pinta amb els seus pinzells (que als ulls del contemplador de la pintura apareixen grans com una escombra), pinta, diem, un objecte de construcció moderna, el vesteix amb pompa i majestat i amb la gràcia i l'harmonia amb que'ls antics vestien les seves concepcions, mai prou lloançades, mentres que'n Gaudí aprofita la nua propietat antiestètica de certs productes de fabricació actual per a dar l'impressió que ell persegueix pels boscos de lo meravellós, guiat pels goços de l'inspiració.

Ara, l'Aragay, posseït del seu gènit antic, ha trobat manera de servir les seves obres presentant-les en plats de terra cuita als forns den Francesc Quer, i amb un trè i no rès ha igualat les més meravelloses obres d'aquest ram, fetes en els temps antics, fent callar d'una vegada per sempre als que's planyien amb raó de que la terra cuita moderna no daba els productes estètics d'abans.

Tothom se pensava de bona fè que'ls antics se n'havien portat a l'altre món el secret d'aquella producció no imitada fins ara i considerada inimitable pel fet empric de que s'han passat uns quants anys de no produir-se cap obra que s'hi podés comparar, i l'Aragay, amb quatre cops de pinzell, n'ha tingut prou per a omplir, amb aitals meravelles, tots els plats d'una taula, amb la circumstancia de que'ls nostres avis treballaven sobre primeres materies, molt més favorables a la ponderació de la meravella de que parlem; que l'Aragay, que treballa sobre primeres materies manipulades i manufacturades amb tots els avenços de la ciencia, enemics naturals de l'essencia estètica, perquè en Quer, coneixedor de tots els avenços, li entrega els materials desprovistos dels encisos de la materia antiga i els hi cou de tal manera que'l foc no pot jugar amb l'inspiració de l'artista, com antigament, que'l foc i la terra col·laboraven amb l'autor de l'obra.

La tècnica den Quer, que avui a Borcelona és el pri-

mer entre'ls fabricants de terres cuites, és la base sobre la qual l'Aragay posa els seus per a practicar el seu art de dar vida a la grandesa, i ens la presenta en els plats més delicats i ben cuits que surten dels forns den Quer. Allí poden veure, senyors, com el nostre desenfrenat artista pareix les filles de la joventut i l'inspiració, que, quan neixen, ja toquen al sostre i han d'acotar el cap amb la gràcia inimitable del que camina amb por de fer-se mal. En aquells plats i plates, un català com nosaltres, hi pinta lo millor que li passa pel cap, amb una gràcia, una harmonia i una grandesa, que n'hi hà per llogar-hi cadires i sentar-se a contemplar-ho amb calma. Diguin lo que vulguin, mirant-se aquella terrissa, desseguida se veu que la cosa no pot acabar aixís, perquè l'home que ha concebut aquells plats, ha de passar als plats i olles, als gerros, a les balustrades, a les columnes i als palaus

DECORACIÓ SOBRE ESMALT D'ESTANY per Josep Aragay

fets i guarnits de dalt a baix amb terres cuites, i dels palaus ha de passar als mobles, dels mobles a les cortines, de les cortines a les catifes i alçant les catifes als mosaics.

Construït el palau o palaus, l'Aragay s'ha d'arremengar i pastant el fang ha de fer figures per coure o per fondre en or i plata o les ha d'esculpir en marbres o fustes; lo que hi hà és que tenint el bronze fós i el marbre esculpit, haurà d'anar per construir un altre palau de marbre que haurà d'anar ple de pintures a l'oli, i si pot ésser de frescos, perquè amb els frescos i les finestres del palau, l'Aragay farà jugar la llum de la manera que li convindrà, omplint-la d'ombres i fent-ne feixos.

FRANCESC PUJOLS

VELL I NOU

REVISTA D'ART

Subscripció: Trimestre 1'50 pessetes

EN FRANCESC QUER CERAMISTA

No fa pas gaire temps que'n Quer va exposar els seus treballs més remarcables, en una exposició del Fayans Català, però els experts en aquestes materies son comptats i la gent hi va passar de llarg.

L'oferiment que'n Quer ens feia de materies colorants desvetllades i endurides pel foc, no va trobar adeptes, ni aplicació, fóra de l'Indústria, i ell va desar altra vegada les seves paletes riques i exuberants.

Fou en aquells dies, i davant d'aquelles mostres, que va desvetllar-se el meu desig de servir-me'n, i de servir a aquelles meravelles; perquè aquelles materies resolien el problema de la pintura per a l'intemperie i perquè en elles me va semblar que hi veia en absolut, la restauració tècnica de la ceràmica en nostre país.

Per això m'ha tocat an a mí, collir l'oferiment que'n Quer ens feia en els dies de la seva exposició, i no vareig duptar en oferir-li jo també, tot allò de que jo era capaç, a canvi de les seves ensenyances.

El lligam va ésser concertat aleshores i ara és un fet en aquests plats que reproduïx la revista de lo vell i lo nou.

Però al veure'ls fotografiats, lluny de la seva pròpia qualitat, m'ha semblat trobar-hi a manca totes aquelles coses que'ls plats deuen a l'intervenció felicíssima den Quer, deixant solsament visible lo que és el meu treball de decoració. La qualitat i la materia han desaparegut, i aquestes dues coses son l'obra den Quer en aquests plats reproduïts. Es per això, i perquè son pocs els intel·ligents en aquesta materia, que jo vull cridar des d'aquí l'atenció dels aimadors de les coses d'art, sobre'l meu company ceramista i sobre la seva singular competència.

Ademés, el tresor tècnic de recursos ceràmics que posseeix en Quer, està molt per damunt encara de les meves actuals aptituds. Jo espero que algún dia podré usar sabiament tot aquest arsenal de recursos que formen les paletes inagotables den Quer, però fins ara aquests plats son un reflexe pàlid de lo que ell pot com a ceramista.

Jo voldria demostrar, a qui s'interessi per això, que aquí es tracta d'un tècnic formidable com pocs n'hi han actualment a Europa, i això en un país absorvit ara pel dilettantisme, té doble valor.

De molt temps, aquest home havia resolt per a Catalunya, lo que pot anomenar-se la restauració tècnica de la ceràmica, i té dominats, d'un a un, tots els elements que s'usen o s'han usat en tot el món des de'l començ obscur del seu conreu fins an als temps moderns.

Ningú com ell pot ensenyar una paleta tant abundant de reflexes metàl·lics, d'esmalts transparents i opacs, d'engalves, de colors per a pintar sobre esmalt i de cristallitzats, i per això jo dic que aquest home és el veritable restaurador tècnic de la nostra ceràmica nacional.

Ademés, per fortuna, en Francesc Quer sab tot lo que val la possessió de la seva ciencia en els camps de l'art, i ell ha donat sempre el seu braç an aquells que, com jo, amb més o menys fortuna, han cercat el portar aquestes materies a la llar de la tradició per a restaurar la ceràmica des del punt de vista estètic. En aquest sentit pot-ser se haurà d'alabar la nostra bona voluntat, però en el cas den Quer és necessari estimar per llesta la seva victòria.

DECORACIÓ SOBRE ESMALT D'ESTANY per Josep Aragay

Al sapiguer avui que aquesta Revista que publica les nostres obres pensava fer-ne un comentari, jo he volgut cridar l'atenció dels llegidors sobre'l meu company Francesc Quer, perquè la gent sàpiga o perquè recordi, que aquests plats han estat roents com les brases del foc sota la seva tutela, que s'han passejat per entre el més destructor i terrible dels elements durant hores i dies sencers i que n'han sortit no solsament cremades, sinó amb la força i amb la frescor d'una naturalesa nova.

JOSEP ARAGAY

L'ESPERIT MUNÍFIC

Unes noves que han circulat sobre la restauració de les cases dels Canonges que té'l Capítol de la Catedral en el carrer de la Pietat, han alborotat una mica el nostre esperit posant-hi alarma. Però, Déus, és que no acabarem mai! Perquè això que's diu serà cosa certa i menaça destruir joell discret incrustat dintre el seu propi cercle de pedres, en el ambient del seu temps. No sabem comprendre el poc respecte que té'l nostre clergue il·lustrat a tot lo que fa olor de santetat. I santetat diem a tota cosa que sigui bella. Sembla que una gent que per l'estricta compliment del seu sacerdoci, té l'imprescindible obligació de sapiguer el llatí, pugui incorrer en tant grossos errors. Perquè sapiguem la llengua del Laci i coneixent tots els seus ressorts i secrets, matços i bel·leses, poguent llegir en el seu original aquella avellutada versificació de Virgili, aquell grat encant de la música dels versos de Ovidi i aquella noble amplitud d'Horaci, no's tindria de caurer acceptant les vulgars maneres de les formes ni's podrien permetre atentats al bon gust i profanacions an els purs sentiments, com representa el gros sacrilegi de la fachada de la Catedral. No veuen els clergues aquestes coses? Comparin, si volen comprendre-les, el *Beatus ille*... amb qualsevol composició del llatí macarrònic, feta en un seminari forà del passat segle i trobaràn el lligam que hi hà — o que no hi hà — entre la Catedral — noble i augusta — i la seva fachada carrinclona. I pensant en aquestes coses s'alborota i tremola el nostre esperit tement per la dissort de les quietes casetes dels Canonges del carrer de la Pietat, veient que ni'l llatí, ni'l grec, amb tot el seu homèric esforç, pot rès per a donar a comprendre la llei del ritme i de l'harmonia a certs elements que, sens dubte, no poden ni volen comprendre que lo mateix se pot fer un barbarisme o un silogisme gramatical que arquitectònic, i que la pedra pot manejar-se com la paraula i convertir-se rítmicament en vers. I també, com aquest, fer brollar la poesia.

Però per a brollar-ne n'hi té d'haver. I com que la Bellesa — deia Bion (un grec) — està més an el que mira, perquè la vèu, que an el que la té; d'aquí que dedum que encara que n'hi hagués, pels bons clergues que saben llatí i no saben del ritme, no hi fóra. I és que devegades el llegir fa perdre l'es-

criure. I l'obligació de dir-ne cada día de llatí, fa perdre tot el seu encant. I així comprenem l'alegría que va tenir l'Angel Ganivet quan va perdre unes oposicions que feia a una càtedra de grec. «Millor! Quína pena tenir de comentar cada día a Homer; fóra pitjor que casar-se amb la Venus de Milo!» Això és, la Bellesa no vol moltes familiaritats. S'ha de tenir una mica a distància i gosar sols de tant en tant dels seus encants per a fruit-los millor. Quan no hi hà molta fortaleza, o pasta a dintre'l continuat tracte, mata l'emoció.

Hi hà, n'obstant, qui no pot resistir lo que no'n tingui de Bellesa, com aquell gran home que's deia Nanni Grosso, i que agonitzant a l'hospital va refusar un Sant Crist, poc artístic, i se'n va fer portar un den Donatello, perquè, de lo contrari, tenia por de morir desesperat. Veieu, això per mí és bona religió. I amb gent d'aquesta classe fins se pot fer creixer la pietat del poble. Però impossible criar o fer criar bons sentiments amb altars de pasta de fusta, amb canolobres d'un daurat agre i amb fachades plenes d'enfarfecs i d'adornos. Això resulta esquifit, Tan esquifit com l'esperit que ho concebeix i que ho crea.

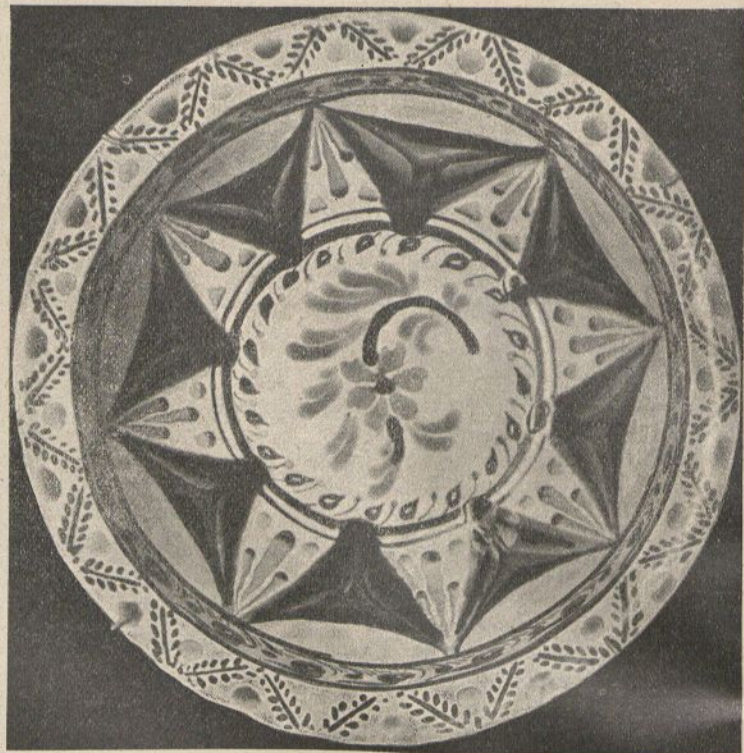
El grans temples i les preuades obres s'aixequen quan hi hà un esperit munífic, quan hi hà gent que tingui l'esperit depurat per deixar de banda un Sant Crist de celuloide i reclamar-ne un de cisellat, quan hi hà homes com aquells del trescents, a Florença.

Florença havem dit. També hi varen fer allí una restauració en un temple. Veiem de quína manera. Llegim l'acord prè per la Senyoria a 1294, i prenem-ne bon exemple. S'havia de restaurar Santa María de les Flors, i an el mestre d'obres, l'Arnolf, s'encomanà la tasca. I digueren:

«Atenent que la sobirana prudència d'un poble d'alt origen, consisteix en procedir en els seus afers de manera que un acte demostrí a la vegada la sabiduria i la magnanimitat de les seves empreses, ordenem a l'Arnolf, mestre d'obres de la nostra comunitat, que fassi un plànol de reconstrucció de Santa Reparada, amb la més alta i sobirana magnificència, per a que's fassi impossible a l'activitat i an el poder dels homes fer-ne un altre de més gran i de més bella....»

D'això s'en diu parlar. Quan s'encomanen obres, tenint en compte la grandesa i magnífica bellesa que han d'haver, la tenen. Però, per aquí, quan se tracta de reparacions, no mirem prim. Ara sembla que un senyor que's diu Cendoya, i que va fer un pabelló d'Espanya, molt dolent, a l'última Exposició de la desgraciada Bruseles, s'entreté en restaurar l'Alhambra, arrancant de soca i arrèl a tots els xiprers i malmetent lo que hauria d'ésser més sagrat.

I és que ja no sabem si és que aquí falta l'artista an

DECORACIÓ D'ESMALT TRANSPARENT SOBRE ESMALT per Francesc Quer

el que poguer-nos dirigir o l'esperit que animava a la comunitat de la Senyoria, o la magnificència d'un Mèdicis, que al fer fé l'obra d'art digui que, al cap de cinquanta anys, sols quedaria de sa casa, an a la seva patria, *quelle poche reliquie ch'egli aveva murato*. I que an aquesta sola creencia se trobi recompensa.

Ara mateix sembla que's vol aixecar, allà dalt, a Madrid, un monument dedicat a l'àngel bò de l'ingeni den Cervantes. I en lloc de fer el Govern un encàrrec, concís i breu, a un sol artista, amb l'única recomanació expressa i ordre imperativa de que fes una obra bella, de cap home superada, per l'estil de lo que varen fer a Florença en el segle XIII, en lloc de dictar una ordre s'ha dictat un decret, plè de retòrica oficinesca, convocant a un concurs i nombrant a un jurat plè d'acadèmics i de catedratics, gent llusca i orba, per aquestes coses, com aquell senyor Hipòlit Taine, que del cementiri de Pissa ens diu que hi hà terra de Palestina, per ésser santa, i que hi hà un fresc de l'Orcagna amb figures que semblen de paper retallat, i passa de llarg davant den Gozzoli; o com aquell altra senyor, que tant sabia, Pico de la Mirandola, que digué amb tot el seu aplom que al poeta Petrarca li mancaven idees, i a Dante, paraules; o com aquell Niccolò Niccoli, l'home de la primera biblioteca, que despreciava al mestre de la *Divina Comedia* perquè parlava el llenguatge vulgar, dient que era el poeta dels flaquers i pegots, i que volia assemblar-se an en Virgili sense comprendre'l. Tot gent com aquesta, catedratics, acadèmics, jutjaràn del monument on hi veurem, segurament, tots els accesoris del llibre cervantí, però mancant-hi lo essencial, l'esperit, la plenitud de la forma, la Beutat noble del geni creador.

ROMÀ JORI

ELS VIDRES CATALANS

No és pas propòsit nostre a l'escriure aquestes ratlles, fer un estudi històric d'aquesta bella indústria catalana ara extingida i que espera el delit de les generacions noves per a reviuir gloriosa. Més aviat, voldríem aconseguir a les gents d'ara cap a una delicada atenció per aquestes peces ixides de les antigues fornals extingides; aquestes vitralls delicadíssimes, cantis i morratxes guarnits de penjarolls fastuosos que són alegres com els guarniments, sembrats de picarols, d'un cavall de romeria. No és el vidre arqueològic del que volem parlar; el vidre, davant del qual els savis interroguen el passat i inquireixen pacientment els passos de les humanitats antigues, sinó quelcom que encara viu en el sagrari de la nostra ànima nacional, i brilla, com les morratxes delicades, sota el sol de la plaça vilatana, quan al sortir d'ofici, les pubilles vestides de festa puntejen el senyorivol Ball del Ciri. I no és solsament, aquell vidre sumptuós, obra d'art perfecte i raríssima, que'l col·leccionista guarda com una joia inestimable dins la vitrina, i el gran museu honora amb totes les preferencies, sinó

DECORACIÓ SOBRE ESMALT D'ESTANY per Josep Aragay

també aquest petit atuell domèstic graciosament enjoiat per a acomplir la seva funció humil; el cantiret i el petit vas, o la fruitera engalanada, o el pitxer d'aromes, o el gerricó on la menestralla posa el pom de flors al peu de l'imatge venerada.

Tenen aquestes peces de la vitralla catalana, un esquisit sentit de feminitat, i en tots els gestes i postures i filigranes de la seva forma fantasista, hi ha com un presentiment del predomini dolçíssim de la mestreja, que ha de menar-los suaument amb tot el remadet de les petites coses domèstiques. Són graciosos com una noia alegre, i com les nostres noies porten aquell excés de guarniment, que per ésser fill d'aquella joia inconscient que és l'ànima de la gràcia, fa perdonar, amb un somriure, el pecat de la seva incorrecció.

I és tant viva aquesta mena de relació graciosa dels petits objectes, amb l'aire de la nostra feminitat, que al capdevall és la qui entona les coses de la nostra vida íntima, que avui al contemplar-los no sabriem fer-ho sense aturar-nos eternits davant de les coses que com en un reflexe fugitiu en les seves superfícies, evocuen en la nostra imaginació. Ells han estat el millor guarniment de les nostres taules familiars, l'iris immaculat de la festa sobre les blanques estovalles de lli, i han sortit a la plaça ruixant de perfums als dançadors, i ha anat a les professions del mes de Maig com una reliquia, portat igual que un pom de flors d'argent per la donzella vestida de santa, i al dia del Sal-Pas han continguda l'aigua beneida per a pastar la sal amb que'l Sacerdot ungeix els portals de les cases cristianes.

Divina virtut evocadora la d'aquests petits objectes que vius i graciosos, sota el sol d'avui, us parlen de les antigues coses perfumades dels avis, amb un somriure etern de joventut. ¿Quina paraula meravellosa serà continguda dins l'iris de les seves transparencies, que tant eloqüent és al nostre sentit d'avui? Ells ens parlen no sols dels pares i dels avis i d'aquells pares i avis més llunyants, sinó de tot un poble i de tota una humanitat qui camina gloriosament fent la seva història. Vèlen amb l'obscuritat discreta de les coses gracioses i immortals, el seu origen,

i deixen que la llegenda antiga se perpetui al través de les edats, explicant el miracle de la seva naixença.

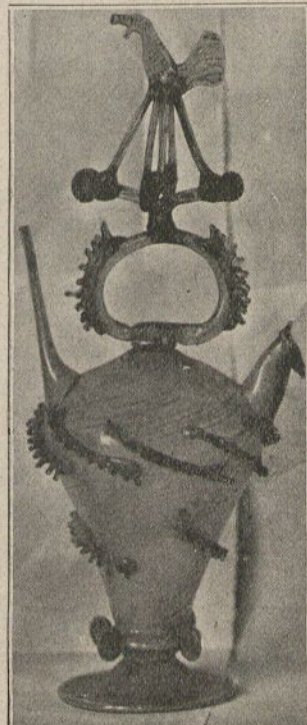
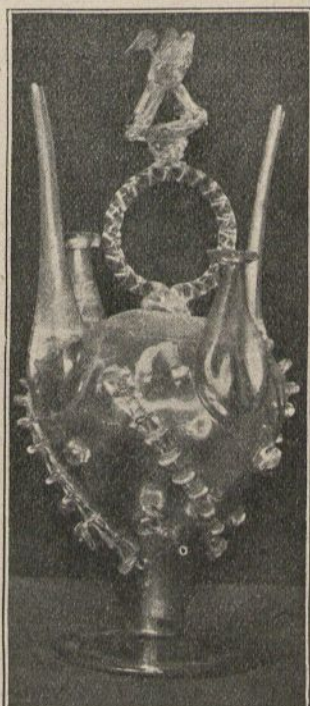
En và els arqueòlegs cerquen per les tombes egípcies els passos primerencs i imperfectes d'aquesta indústria. Les coses més antigues d'aquella llunyana civilització, com el vas blau de Touthmosis, al British Museum, ornat de gerolífics, revelen ja una forta perfecció llunyana dels començos. Ni l'Assíria ni la Persia, dins les seves ruïnes profundes que tantes coses han dit a l'humanitat, donen cap data que s'acosti a la pregunta que s'ha fet la ciència sobre l'origen del vidre, i resta viva i única, com a resposta a la curiositat de tots els homes, la llegenda de Plini, dels mercaders fenicis que havent fet repòs damunt la platja, al partir trobaren entre les cendres de sa llar premtoria, la sorra fortament cristallitzada.

Fenícies serien les naus primeres, que recorren la costa mediterrània, deixaren els primers vidres en el nostre país. El riquíssim botí de les necròpolis ibèniques, conté entre altres tresors, objectes de vidre; mes ni aquests, ni els que més tard portaren els romans, no eren pasper nosaltres çò que són aquests petits vidres catalans, reflexe de la nostra ànima, fills de la nostra civilització, reliquia pura d'un passat d'esplendor, que arriben a nosaltres plens de l'essència aromosa del nostre ahir. Si aquells parlen del gran imperi mercantil dels uns i del gran poder dels altres, aquests més nous, menys arqueològics, però més bells i més vius, parlen de la pròpia Catalunya, i evocuen aquella Barcelona de les darreries de l'Edat Mitja, quan per la diada de cap d'any, se celebrava al Born la fira dels vidres, on el donzell firava a la donzella, amb la delicada filigrana d'un gerricó o un canter, o un pitxer o unes moratxes. Imaginem-lo el nostre Passeig del Born, la Plaça de les festes i els torneigs, presidit per l'Absis de Santa Maria de la Mar, amb les parades dels vidriers qui deixaven aquell dia la botigueta

fosca del carrer de la Vidrieria. Oh sol de Barcelona, que irisaríes amb encantadores coloraines el bell escampall d'aquella festa popular, i veuríes encantades les dametes i els donzells davant les obres gracils dels humils operaris, honor de Barcelona. Perquè dels nostres vidres catalans, se'n parla arrèu com d'una cosa magna, Geroni Paulo, en 1451, diu que ells són tant reputats, que rivalitzen amb els de Venècia, i són exportats a les altres ciutats d'Itàlia, a manca dels veneziàns, que tenien prohibició d'exportar. Marius Seculus, a començos del segle XVI, no s'amaga de dir, a pesar de les fortes tradicions que'n la vitraria havien deixat els alarbs a Andalusia i a Toledo, que'ls vidres de Barcelona són els millors d'Espanya, i no hi ha viatger del temps que no parli d'aquest art amb paraules d'elogi que ressonaven d'un cap d'Europa a l'altre.

Cert, que aquell moment meravellós de l'esplendor dels vidres catalans, dins el qual, al segle XIV se produïren els bells vasos i plats ornamentats de la col·lecció Cabot, del Museu del Louvre, del British Museum, i del Kunstgewerbe de Berlín, no va durar pas gaire, més així i tot, i a pesar del ràpid decandir, els nostres vidres esmaltats han deixat afirmada una major bellesa, sobre aquells veneziàns, damunt dels quals el cèlebre vidrier Angelo Barroviero va dibuixar les primeres exornacions amb temes de figures. Qui hagi vist els vidres de la col·lecció Cabot, i els pocs que al món li són parells en mèrit, veurà que aquella afiligranada delícia sols és comparable amb l'art afinat dels primers dies del segle XIV, quan els dibuixos dels teixidors aràbics de Sicília se barrejava a l'art dels italians de la toscana, produint aquelles meravelloses exornacions que decoren els petits objectes pisans, luguesos i florentins. En veritat aleshores podíem dir, que si a Murano, dins l'aigua verda de l'Adriàtic se feien obres meravelloses, a Mataró i a Barcelona, vora l'aigua blava del Mediterrani s'hi feien no menys, i si aquí els nostres vidriers no gosaven dels prestigis legislats pel Doge, que conservava noblesa als

VIDRES DE LA COL·LECCIÓ SEGURA

fills d'un noble maridat amb la filla d'un vidrier, aquí teníen el prestigi que dona, a un operari, veure les seves obres en mans del Rei i dels homes de la més alta noblesa, que anaben vestits amb ses millors robes a la fira del Born.

Més tot això morí, i avui resten les deixes d'aquella gran indústria, pels aparadors dels nostres antiquaris, en les vitrines dels nostres museus i en les prestatges dels col·leccionistes.

Els bells vidres no irisen ja la llum que cau sobre la nostra taula de cada dia, ni són el peu de l'imatge, i apenes si encara se'ls veu a les ballades de la plaça el dia de la festa major.

Joies mortes, relíquies d'un temps passat, no acompanyen com abans la nostra vida. Els forns són apagats, la tradició de l'ofici és extingida, i al pensar avui uns quants homes en la restauració de tant bell ofici, no saben com ho faran, aquí, en una terra tant famosa pels vidres d'art, per a trobar un home, un sol home que puga iniciar a les gents de l'avenir, en l'art de la vidrieria que volen fer reviuire.

JOAQUIM FOLCH I TORRES

L'ART DE L'EXTREM ORIENT

LES "TSUBES" JAPONESSES

El japonèsos, artistes innats, han prodigat l'ornamentació arrèu, en els grans edificis com en els més modestos utensilis domèstics, emprò cap objecte ha merescut en tant alt grau com el sabre l'amor dels artistes i els artífex de la terra del Sol Ixent.

El sabre és l'arma santa, d'un valor inestimable, tant per les gestes que porta a cab, com pe valor intrínsec de la fullad'acer, que al Japó és d'un tremp molt superior a les de Toledo, Châtellerault, Damasc, etc. Es el sabre un arma hereditaria pel guerrier nipó, que, ja és sabut, és un guerrier indòmit de ençà dels temps primitius de l'inmigració.

El sabre japonès sol anar cobert de ciselladures. Ne porta en l'empunyadura, en la peça cabdal (*kashira*); en les peces centrals, sota l'encreuament de cordó (*menukis*); en la peça inferior del puny (*futchi*); en els dos *kogai* o punxons adherits a un costat de l'embocadura de la vaina; en el *kozuka* o punyal de l'altre costat; en l'anella de la vaina (*kurigata*); en la virolla (*kajiri*). Entre'l *futchi* i l'embocadura de la vaina hi va la guarda o *tsuba* que és la peça sobressortint i la que avui tractarem d'estudiar suscintament.

La *tsuba* és una peça de recanvi, de forma generalment ovalada o rodona amb una obertura estreta al mig per l'introducció de la fulla del sabre, i dues obertures laterals més curtes i amples per a deixar passar les empunyadures del *kozuka* i dels *kogais*. Les *tsubes* solen ésser més abundants que'ls demés objectes de metall de les col·leccions perquè, además del gran sabre (*katana*) els guerrers i nobles n'usaven un de més petit nomenat *wakizashi*, sabre d'honor per a fer-se la *hara-kiri* o suïcidi d'honor; en la col·lecció Ferriol hi ha alguna *tsuba* de *wakizashi*. El motiu principal de l'abundància de les *tsubes* és, emprò, el de que'ls japonèsos ne teníen moltes de recanvi, doncs eren apassionats per aquest art de la ciselladura.

La *tsuba* se sol fabricar de ferro, també de bronze, *sakudo* (1), *shibuishi* (2), *sentoku* (3), plata, or i àdhuc, pels sabres de cerimònia, amb pedreria. Algunes *tsubes* són fabricades amb fusta, fusta lacada o metalls esmaltats, encara que rarament. D'aquestes n'hi han exemplars en

(1) Aleació d'antimoni, or i coure, quina coloració va del negre de carbó al blau d'ala de corb. Algunes *tsubes* de la col·lecció Ferriol ne porten incrustacions, i sovint amb aquest metall són tapats els orificis que hi han en la *tsuba* a cada costat de l'obertura central.

(2) Bronze d'argent que dona tota la gama dels grisos platejats. Una de les *tsubes* reproduïdes és macissa d'aquest metall.

(3) Aleació de coure i estany que dona un bronze groc, d'un tó groc molt dolç i sabros. En la col·lecció Ferriol hi han varies *tsubes* i altres objectes de aquest bronze.

Tsuba de shibuishi cisellat imitant l'estil del pintor Korin. Ocells sobre les ones en dia de pluja, per Ykkiri; principis del segle XIX

aquesta col·lecció Ferriol, que motiva el present article.

La finíssima sensibilitat dels artistes japonesos ha produït damunt d'un tan reduït espai, com els vuit centímetres quadrats que per terme mig mideixen les *tsubes*, obres tant meravelloses com les de les seves pintures. L'amor i la comprensió de la naturalesa, que és l'ànima mateixa de la Xina i del Japó, ha portat a aquests artistes a unes síntesis de Bellesa tant formidables, que no és temeritat l'avençar-se a equiparar-los als atics de la bona època, com ja ho han fet alguns dels més acreditats coneixedors.

Aquestes síntesis que's troben en les ceràmiques, les laques, els teixits i tantes i tantes altres indústries artístiques, enllòc s'hi troben tant condensades i, en conseqüència, tant impressionants com en l'art del metall, que aquesta civilització domina des dels temps més reculats de la seva història. Damunt de les *tsubes* de ferro verge i acer, l'artífex nipó hi ha calat, com si's tractés de la fusta més toba, els més complicats ornaments o l'ha size llada, o l'ha incrustada fins al detallisme inverossímil amb metalls preciosos o amb bronzes multicolors, a plans o en relleus, amb una profusió d'estils i procediments de una classificació i estudi tant profusos, que per sí sola la *tsuba* devé un objecte d'estudi dels més complicats de l'arqueologia.

El valor de la *tsuba* està en bona part en l'originalitat de cada exemplar, doncs al Japó l'artífex no's limita pas a perfeccionar els oficis que cap més altre poble del món ha sobrepasat ni igualat, sinó que crea. Les *tsubes* que avui estan per un voler de Déu davant dels teus ulls en l'exposició del Fayans, llegidor meu, són pintures ideades i executades en tot el rigor del mot pel size llador.

Un exemple irrecusable el tens en aquesta prodigiosa *tsuba* de ferro verge calat i martellat i amb filets d'or representant l'aubada, que no és pas possible representar-la aixís altrament que sobre metall.

Després de l'època d'or de la size lladura japonesa (segle XVI), una escola nova inventà la size lladura repro-

duint dibuixos dels grans mestres o imitant la pinzellada de les grans escoles de pintura; una d'aquestes esquisides *tsubes* se reproduïx aquí mateix. Aquest estil se complicà més tard amb l'imitació dels forts i els diluïts de la tinta en la pinzellada per medi del major o menor enfonsament de la size lladura: aquesta és l'única part d'imitació declarada.

Els coneixedors aprecien molt més que'l profà aquestes obres d'art de l'Extrem Orient, perquè n'aprecien ademés del valor plàstic el d'altres manifestacions estètiques germanes que resideixen en l'obra d'art per gràcia del simbolisme, de l'història, de la llegenda, i molt especialment, de la poesia: les poesies cèlebres de tots temps devenen casi populars al Japó, i els artistes, lo mateix que'ls artífex, se'n serveixen com de motiu plàstic. Aixís és corrent que un pòt, una cullera, una *tsuba*, una tabaquera, siguin il·lustracions magnes d'una hermosa poesia que no cal escriure; l'emoció que aleshores produeix l'obra del guerrer o del size llador, és intensíssima.

Tornant a la perfecció tècnica, que és cosa que als nostres artífex se'ls ha de fer remarcar, observarem que en el cisellat de les *tsubes* devé casi bé prodigi. El metall de la *tsuba* és un ferro verge, un acer tan dur que sovint, en les obres dels bons tallers, logra una sonoritat exquisida, com la del cristall millor (1). Forjar, serrar, cisellar — de vegades en alt relleu, com en la *tsuba* reproduïda —

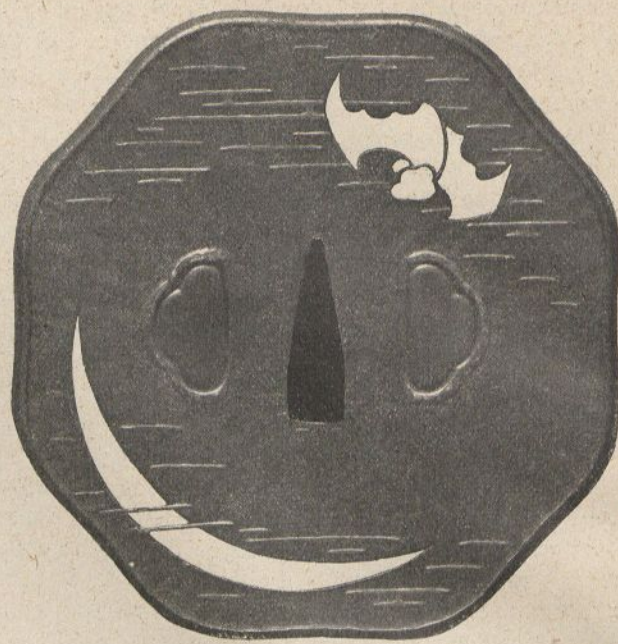
Tsuba de ferro calat i cisellat. Marina amb el Fushí-Yama nevat al fons, època indeterminada

polç de metall, un petit univers en una cara de la *tsuba* i també sovint en l'altra; niellar, brunyir, granular, placar, esmaltar, guiloixar, són les operacions que hi fa damunt d'aquests pocs centímetres de duríssima matèria l'artífex, l'artista japonès. Alguns exemplars se veuen en aquesta rica col·lecció del senyor Ferriol, que reuneixen la major part d'aquestes particularitats d'ofici, molt superiors a les de la més preciosa orfebreria occidental, en quant expressen amb amplitut un pensament plàstic, pur, agè a tota idea secundària d'armonia, gràcia, ètica, utilitat, pompa, etc., o bé concedit de més a més d'aquests «elements secundaris de Bellesa», com els califica molt acertadament en Pujols.

Les *tsubes* que avui reproduïm — llevat de la de gran relleu, que té més valor d'ofici que estètic, amb tot i ésser-hi aquest remarcable — són obres d'art pures, obres de museu, que Barcelona deuria guardar com relíquies... I aquestes *tsubes* reproduïdes no són més que una ínfima part dels tresors d'aquesta col·lecció!

Lo mateix podríem dir dels demés objectes size llats que figuren al costat de les guardes de sabre, que són cada un d'ells una verdadera joia, amb la que hi poden fruir els contempladors i on hi poden pendre la simplicitat i admirar l'expressivitat molts i molts dels nostres artistes, ensenyança i espill també dels nostres artífex, lo mateix els de l'art del metall que'ls de qualsevolga altre ofici. La pulcritud, la distinció, l'intenció, la gràcia i la fortalesa mai han sigut sobrepasades a la d'aquests petits, minúscols, monuments.

Per a Barcelona que no coneix casi res de les arts de l'Extrem Orient, per a els nostres museus que han deixat perdre l'ocasió d'adquirir a un relatiu bon preu exemplars

Tsuba de ferro calat, martellat, cisellat i placat d'or. Sortida de sol amb el minvant de la lluna i rat penat a primer terme; probablement segle XVII

d'aquest art superior, mai més passarà una ocasió com aquesta. Sabrem aprofitar-la? Sabrem no haver de pene-dir-nos més endavant d'haver passat lleugerament davant les vitrines de l'actual exposició del Faianc?

Més endavant parlarem de l'escultura i les estampes japoneses de l'exposició actual.

JOAN SACS

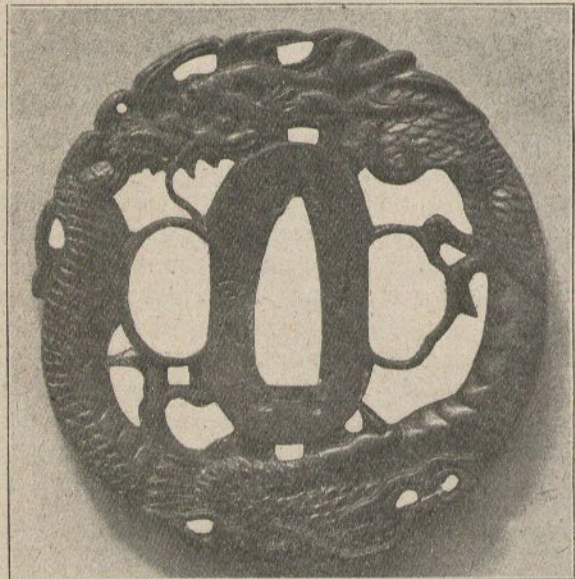
JOAQUIM MIR

En Mir és un dels homes que ha marcat dintre el seu art una significació més personal. Sense cap mena de premeditació resulta la seva manera de fer, que no recorda ningú, essencialment original. No crea el seu estil per sistema, sinó que és un producte del seu mode de treballar. I, n'obstant, un sistema el té. Lo que hi ha és que nitjana una gran diferència entre dominar un sistema o veure's per ell dominat. I el temperament den Mir és el que domina en lo que podria ésser la seva premeditació.

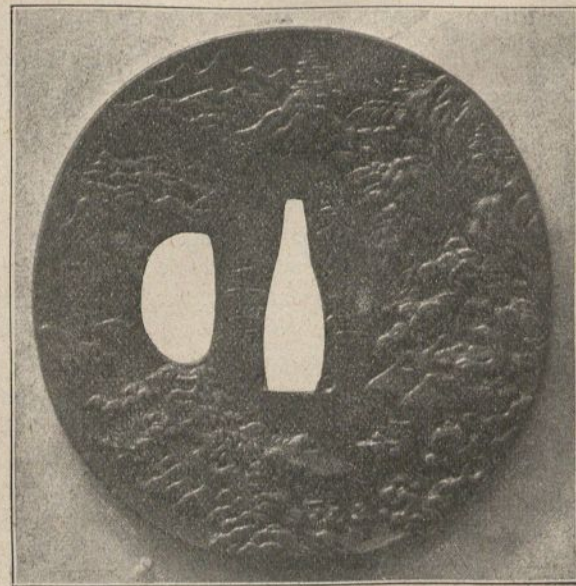
Hi ha en les obres den Mir unes grosses calitats que's manifesten com condicions innates de sensacions físiques. An ell se pot trobar, amb la manera de fer les coses, com un fenomen sensorial òptic que's pot traduir en una especial manera de descompondre la llum i de dislocar les formes, quedant les formes i els colors, al reflexar-se, com si passés per entre la retina visual i l'objecte, una franja d'aigua.

Posem dintre la taça de marbre blanc, plena d'aigua, d'un brollador, una canya i la visió de la seva línia apareixerà com trencada; un raig de sol que hi caigui, descomposarà la llum, que quedarà marcada, en el fons de la pedra blanca, amb els fonamentals colors de l'Arc com passant a través del prisme.

Quelcom d'això, com si sempre tingués l'aigua davant dels ulls, o com si sempre tots els objectes i les formes

Tsuba d'acer calat i cisellat amb incrustacions d'or, per Tetsugendo Nacusa Yamashiro; principis del segle XVII

Tsuba d'acer niellat, alt relleu cisellat, per Masatsune Bushu, últims del segle XVIII

(1) Són raríssimes les *tsubes* de ferro colat.

externes estiguessin anegades dintre l'aigua, passa amb en Mir dintre la concepció de les seves obres.

Quan en Mathurin Méheut va començar a fer, per allí dalt, a les platges de Roscoff, els seus estudis de la vida del mar, però no mirant-lo com un marista, a la manera plana, sinó penetrant-lo a fons per a veure les transparencies de dintre l'aigua i el color i la forma dels peixos nedant i lluitant, lligant-ho a la forma d'una onada, fent-ne de tot això relació amb les algues de la platja i component dintre del mateix esperit, color i forma an els propis mariners i pescadors, el veurer tots aquells estudis que tenien tanta llusió, varem pensar desseguida en el gros partit que hauria pogut treure'n en Mir del color i la forma de dintre l'aigua del mar. Perquè creieu que no's vèu a la terra tot lo que's podria veurer sota una onada. I que en Méheut, sense aconseguir-ho molt, ho ha intentat fer, mirant aigua adintre i que, en Mir, sense mirar-hi mai i sense pensar-hi, pot-ser ho ha fet mirant a la terra. Allavors de Mallorca, pot-ser hi va mirar una mica, però arràn de roca i amb l'aigua transparenta com un cristall, tant transparenta, que's vèu la preciosa pedreria del fons, com an aquell llag de Munic, que hi ha una sirena de bronze al fons... Però no's tractava d'això, d'aigües transparentes i cristallines, sinó d'aigües tèrboles, si's vol, tenint-ne a sota peixos i monstres marins de color de porpra, esteles nacarades i madusses fosques.

I això que'n Mir tenia sota l'aigua ho anat a buscar a sobre terra. Ha descompost la llum sobre'ls objectes, quebrant les seves formes, donant-nos un gran esclat. Ha trobat la seva paleta harmonies inesperades, notes violentes que, de tanta estridència, han arribat a fer un acord. Sols així se comprén que, descomponent, arribés un dia a fer aquella admirable composició d'unes vidrieres que podien posar-se al costat de l'obra dels artesans del segle XV.

Temps sense exposar tota una obra de conjunt. Una que altre nota aïllada, una figura de pagès de l'Aleixar, un avellaner o un atmetller del camp de Tarragona. Eren aquestes petites manifestacions quelcom mancades per a poder-nos donar una lleugera idea de la manera de treballar den Joaquim Mir an els seus últims temps. Ara nos ho diu fent-ne una Exposició a càrrec Parés, mostrant-nos una quinzena de teles, de gran tamany, dominant en elles sobre'l paisatge la figura humana.

Pot-ser no tinguin aquestes l'esclat de color que altres — i tant! — que hem vist den Mir; pot-ser la preocupació de la figura ha sigut massa dominant. El pintor no utilitza aquí, com tants altres, el paisatge, per a donar un major relleu a la figura, descomponent-la, sinó per a donar un sentit de major amplitut al paisatge. N'obstant, en algun quadre la figura és lo dominant, com per exemple, en els quadros d'església, el de dalt el cor i el de les dos velles. En canvi, el de les velles de l'arrabal i l'altre gran del pagès del fanal, són les figures sols notes secundaries de paisatge, encara que semblin lo contrari.

Hi ha una grossa desigualtat a les obres. I també dintre un mateix quadre. Es plaenta aquella composició de les gallines del pati blau, encara que no tingui cel; mes no així la vaca sota d'un arbre i baix un lluminós espai. Inquieta una mica el roig encès del quadre del calvari, que no compón en res, més ens plau el que hi ha a la tela de la nit i a les flors del quadre 11, així com el groc del senyalat amb el número 6, que'ns recorda la seva més complerta manera de fer.

N'obstant, les seves puigues i baixes — en ell és virtut i qualitat lo que'n altre fóra vici i feblesa — resta la seva obra personal i digna, cada vegada més, d'estudi. Però no per seguir-li les petjades. En Mir és un home que va sol. I així com no ha sortit de cap escola tampoc la crearà.

R. J.

LA TEMPORADA DEL LICEU

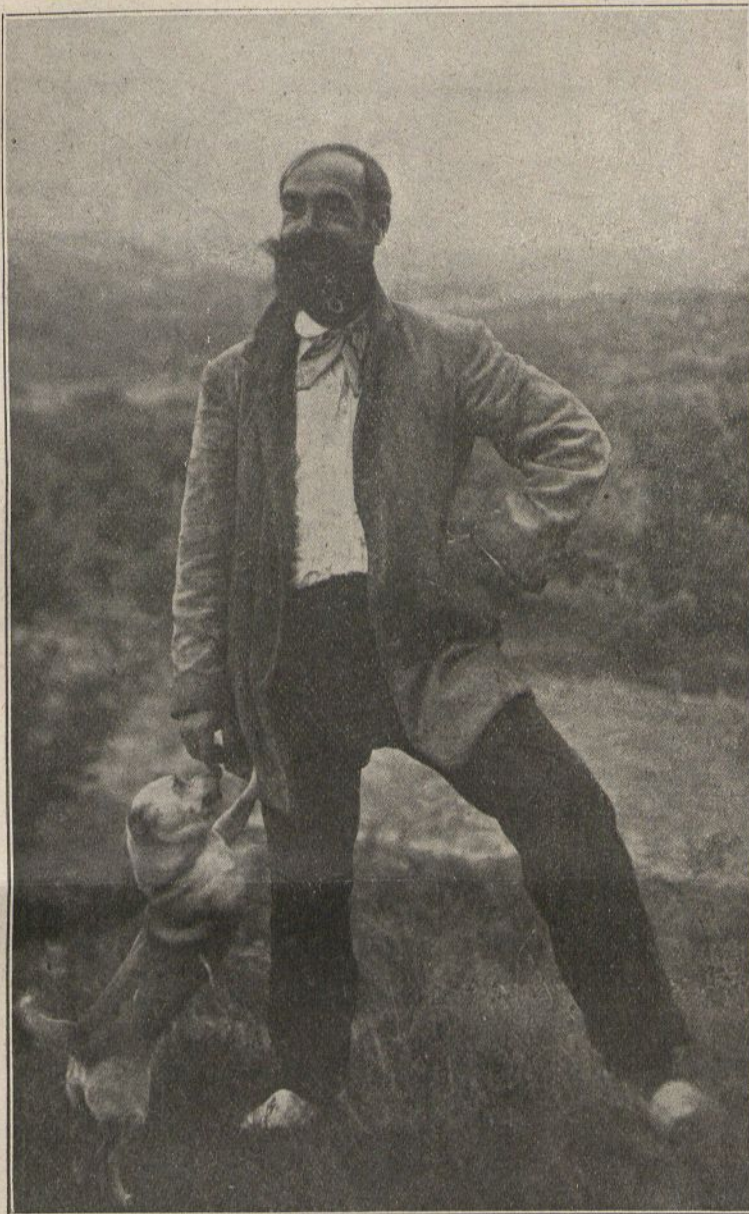
Es clar que entre nosaltres no hi ha un nucli de músics com hi ha un nucli de pintors, perquè ja hem observat moltes vegades que la particularitat de l'art modern català és el decantar-se cap a les arts plàstiques i, sobre tot, a la dels pinzells. Però si no hi ha un nucli de músics hi

hà, en canvi, un públic aficionat a la música molt més nombrós, per cert, que'l públic aficionat a la pintura, com sol passar sempre en aquest món de mones i de contradiccions.

El Liceu, teatre dedicat a la música havia sigut, fins ara, el refugi d'aquest nucli que més o menys havia vist satisfet el seu gust, però no sabem perquè, la cosa s'ha acabat i el gran teatre, per culpa dels propietaris, ha caigut en mans d'unes empreses que, d'ineptitud en ineptitud, han portat el Liceu a l'absoluta banyoleria, al raquitisme i a la cançó de l'enfadós.

El senyor Volpini i ara el senyor Mestres, han sigut els encarregats, pels propietaris o pel destí, *Oh! Destino fatale!* a donar la *puntilla* al teatre, conseguint que'ls *palcos*, les butaques i el galliner se quedessin deserts i ocupats, tant sols, per quatre amics i l'empresari.

El nucli d'aficionats, cansat de veure el tom que prenía el gran teatre de la Rambla del Mig, passant de la tem-

EN JOAQUIM MIR

porada de concerts de Quaresma a la temporada d'òpera vienesa, gastada al Novitatis i al Tivoli, i passant del Crepuscol dels Déus i la Salomé a la Marina, s'ha anat escampant i retreient, convençut de que'ls propietaris del Liceu havien tirat la capa al toro i no's preocupaven de buscar empresaris capaços de portar la nau a port i de donar a conèixer les grans obres de música moderna, que no tenen cap més defecte que'l ser alemanyes, però que dintre lo germànic son lo millor d'aquell antipàtic país.

Barcelona, per una d'aquelles fatalitats que no's poden explicar així com així perquè van molt fones, se troba sense poder *sentir* música, i com si fossim a Gratallops, a la Beguda Alta o a Sant Pere de Riudebitlles, ens hem d'accontentar amb el Rigoletto, l'Otello o el moro de Venècia o les grans creacions del cap gros Puccini, cantades pels senyors Volpini i Mestres, que donen el dò de pit a cada pas i es *passegan* a la distingida concorrencia.

No'ns volem ficar ni al pensament ni a la butxaca dels propietaris, malgrat conèixer a alguns que no tenen vuit ni el pensament ni la butxaca, però si que'ns dirigirem an aquests senyors que tenen l'*obligació moral i material* de fer conèixer en llur teatre les obres de la música moderna, russa o alemanya, costi fo que costi, perquè és hora de que ells i nosaltres poguem anar al Liceu.

Que'n treuen de posar un empresari que aixeca el teló cada dia i no consegueix ni fer anar el teatre als mateixos que ja tenen l'entrada pagada per adelantat i als que per raó de l'ofici de periodista tenim un *passi* a la butxaca.

No'ns volem enfadar perquè sabem que tractem amb persones de molt bon sentit, que si no fan més de deu ser perquè tenen altres mals de cap, però els hi farem avinent que la cosa val la pena de ser meditada i que'ls macarrons a l'italiana acaben per embafar al més pintat, sobre tot quan son rescalfats com aquesta vegada i servits per un cuiner tant passat de Moda com el mestre Mascheroni que és un home molt distingit i molt simpàtic, però ja no és dels nostres temps.

Els periòdics catalans fan una campanya poderosa contra aquest estat de coses i culpen als empresaris i al públic, dient als primers que donguin obres noves i bones, i al segon que vagi al teatre per animar la broma, però ni els empresaris compleixen ni compleix el públic, ni la culpa és d'aquests dos elements, sinó dels que essent amos del nostre grandios teatre no's reuneixen i acorden oferir al públic de Barcelona les meravelloses creacions del geni musical modern. Son ells que ho han de fer, perquè els empresaris en aquestes coses no hi entenen res i són gent que l'únic que'ls hi agrada és la *Marina* i el *Comte de Luxemburg*.

F. P.

ANTIGUITATS

LA COL·LECCIÓ PLANDIURA

Fem honor avui a les nostres columnes dedicades a les col·leccions i als col·leccionistes, amb la reproducció de la magnífica imatge de la Verge que de poc ha adquirit el nou i ja famós col·leccionista en Lluís Plandiura, enriquint, amb tant notable exemplar, la seva nombrosa col·lecció. En lo que arriben els procediments de reproducció gràfica, el llegidor se podrà fer càrrec d'aquesta bellíssima escultura, joia de l'art del nostre segle XIV. Es esculpida en pedra i policromada, conservant-se la pintura que l'enriqueix, en admirable estat. Aquesta imatge procedeix de Granollers, i fou adquirida fa pocs mesos, essent avui considerada entre els col·leccionadors d'art antic de Barcelona, una veritable peça de respecte.

Apart d'aquesta imatge, en Lluís Plandiura posseeix altres admirables obres, que bò serà parlar-ne avui, en que la publicació d'aquest gravat ens dona ocasió de ocupar-nos d'aquesta col·lecció. D'ella, constitueix un nucli molt important la col·lecció, formada, en sa majoria, per un bellíssim aplec de plats de reflexe, hispàrics dels segles XV i XVI, essent d'entre ells lo més notable un plat únic en son genre, guarnit d'un reflexe admirable, que avui constitueix un honor per a les col·leccions locals de ceràmica. Es aquest, un d'aquells exemplars que'n general, tenim la desgracia de veure fugir del nostre país per a passar a enriquir les vitrines dels grans museus estrangers, i que si no hi es, ho debem al amor que per les coses d'art sent el nostre amic.

Al costat d'aquesta col·lecció ceràmica, en Plandiura ha reunit un nombrós aplec de vidres catalans dels segles XVI i XVII, i entre'ls nombrosos mobles que guarneixen la seva sumptuosa estada, hi figura una caixa gòtica, preciosament tallada, obra catalana del segle XV, amb una bella pintura en la part posterior de la tapa.

Amb aquestes peces i altres no menys interessants que no citem aquí, perquè allarguem indefinidament aquest comentari, com sos teixits, metalls, pedres, etc., en Plandiura ha lograt formar un conjunt bellíssim dins el seu estatge, en el qual, totes les portes i obertures han estat aprofitades per a fer lluir la bellesa d'una porta gòtica o d'un finestral romànic.

En conjunt, és avui aquesta col·lecció Plandiura, de tant poc temps començada, una de les que's posen al primer rengle, i de la qual ens és grat donar-ne una notícia somaria als nostres llegidors amb motiu de reproduir aquí, una de les seves millors peces.

EL RETAULE

DELS SANTS METGES DE TARRASSA

En la Sala Rectoral de Sant Pere, de Tarrassa, se troben exposats, amb altres bells exemplars de la nostra pintura migeval, procedent de les tres esglésies romàniques, el retaule dels Sants Metges, obra digna de tota cura en la seva conservació.

Així i tot, la cura no sembla pas que hi siga, car segons ens comuniquen de la veïna ciutat, la seva conservació ofereix avui un gran perill per causa de l'humitat que produeix l'esquerament de la crosta de color, fent caure partícules insubstituïbles, l'esfera de les quals se va aixamplant d'una manera alarmadora.

Tenim notes que una delegació de la Junta de Museus, és la que cuida de la conservació de dit retaule, i havent-hi qui està encarregat de conservar-lo, estem segurs que després de donades aquestes notícies sobre l'estat de les pintures, vindrà molt aviat el remei que assegurí la seva conservació.

VIATGE A MADRID

Ha sortit cap a Madrid, el conegut antiquari senyor Dalmau, cridat per alguns objectes interessants que sembla seran posats pròximament en venda en aquella capital.

COL·LECCIÓ JUNYENT

El conegut col·leccionista don Olaguer Junyent, ha fet darrerament algunes importants adquisicions de pintura, que per la seva qualitat, vindran a enriquir notablement la seva ja famosa col·lecció.

Se tracta de pintura catalana.

L'ANTIQUARI CUYÀS

Ha tornat d'un breu viatge de compres, el conegut antiquari senyor Cuyàs, qui ha afegit a les seves darreres adquisicions, alguns notables exemplars en pintura, escultura i ceràmica.

LA COL·LECCIÓ JUNYER

Els coneguts col·leccionistes germans Junyer, han adquirit una tela notabilíssima del cèlebre pintor paisatgista Vayredz, el patriarca de l'escola olotina.

L'AMOR A LES COSES VELLES

Els nostres joves artistes, d'un quant temps an aquesta banda, mostren un amor decidit per les coses d'art antic. Amb pocs dies, sabem de molts dels nostres pintors, que han fet adquisicions de mobles i objectes d'art, especialment de ceràmica. Entre ells s'hi contenen noms tant prestigiosos com en Canals, en Carles, en Sunyer, l'Inglada i altres.

EXPOSICIÓ DE PINTURA ANTIGA ESPANYOLA A "LA CANTONADA"

El proper dissabte, dia 17, s'inaugurarà una exposició de quadros antics, procedents de varies col·leccions, en el nou establiment d'antiguitats *La Cantonada*, figurant-hi més de 120 obres atribuïdes a Velázquez, Goya, Boucher, Murillo, Teniers, Lucas, Zurbaran, Viladomat, Tristán, Maella, Guido Reni, Van Loaz, Mazzo, Alonso, Cano, i de l'escola Italiano-Holandesa-Anglesa-Castellana-Sevillana i Portuguesa.

ELS VELLUTS DE LA CATEDRAL D'ÀVILA

Els marxants d'antiguitats P. W. French & Co de Nova York, han exposat en les seves galeries del Carrer 56, una gran part dels 914 metres de vellut antic, teixit en 1575, i quin valor aproximat és de 750.000 pessetes. Aquest vellut, enriquit amb deu escuts d'armes brodats, perteneixia a la Catedral d'Àvila, on sens dubte més s'estimen diners que vellut antic, per històric que sia. L'any passat, l'hispanòfil Huntington, va pagar 250.000 pessetes per uns 400 metres de vellut venecià, amb el que tapijà la seva col·lecció de primitius. El diari de Madrid, *A. B. C.*, que també ha donat la notícia, converteix les 1.100 yardes, en 11.000, sens dubte acostumat a les exageracions sistemàtiques de les seves notícies.

VELL I NOU
REVISTA D'ART

Subscripció: Trimestre 1'50 pessetes

NOTICIES

S'obren a París les petites exposicions. Encara no les de la gent jove, però ja és un bon símptoma.

A una de les més conegudes galeries, en Cazin hi posa una platja de Berck; en Douchez, els pinars de Benodet; d'Henri Martin, hi ha teles escollides del Migdia. De Siduers, estudis de carrers a la nit; de Besnard, un paisatge platejat amb un cavall blanc daurat per la llum. També s'exposa un paisatge de Menard.

Tot es començar.

Verge catalana de pedra policromada, de darrers del segle XIV procedent de Granollers

Mme. Poilpot, viuda del pintor d'aquest nom, mort a la guerra, ha fet donació a París de l'obra decorativa que'l seu marit havia fet, destinada al Petit Palais, «El centenari de Víctor Hugo» i «La Musa de París».

Uns quants artistes belgues, de Lieja, d'Amberes i d'Os-tende, refugiats per causa de la guerra a Leiceser, han fet una Exposició de les seves obres, recollint tota la simpatia d'Anglaterra.

Torna la vida normal. El diumenge passat, dia de la Pasqua, va obrir de nou les seves portes al públic, el Museu Guimet, de París. Restarà obert tots els dies de 12 a 5.

També ha obert les seves portes, el Luxemburg. Hi ha instal·lades allí ara dues exposicions. Una den Benedite, i un altre dels grabadors americans, dedicada a França.

Ja hi som. Al començament de la guerra tothom va llegir la notícia de que'l Kaiser hauria ordenat l'enviament d'alguns pintors an el camp de batalla, per a que fixessin l'epopeia.

Un d'ells ja comença a manifestar-se. Es diu Wilhelm Schreurs, i creiem, per les reproduccions de *Die Kunst*, que no donarà dies de gloria a la seva patria.

Títols de les obres:

Les inundacions de l'Iser; Hulans prop d'Amberes; Dins les trinxeres; Concert d'acordeó al peu del morter, (an aquí hi aniria bé un comentari den Pius Baroja, que és germanòfil, i que un dia escrigué l'elogi de l'acordeó). Franc-tiradors belgues a Lovaina. An el fons l'incendi de la Plaça. (En aquest quadro l'artista fa *tendencia*). Carrer de Lovaina. (Podem dir lo mateix de l'altre). Convoi a Flandes, Artilleria a l'Aisne. La plaça de Lion. Alarma en carreró d'un poblet belga.

No hi ha res que mati en tot lo pintat.

Queden avençats els treballs per a l'instal·lació de l'exposició d'escultures de l'Enric Casanovas a Can Dalmau, que s'obrirà un dia d'aquests.

El paisatgista de Tarrasa, en Pere Viver, farà una exposició de les seves obres el dia 10 en el Saló Parès.

Lleigim:

«A l'últim, gracies a les gestions de cert amic nostre, l'alcalde senyor Boladeres ha dirigit un ofici al gran escultor Clarà, en el qual se li notifica l'acord prè en Consistori d'encarregar-li el monument dedicat a l'hermosa poesia «La Vaca Cega», de l'immortal Maragall, que ha d'erigir-se en els jardins del Parc.

Com recordaran els nostres llegidors, l'idea de glorificar els versos sublims de l'autor de «Cant espiritual», va presentar-se a l'Ajuntament mitjans una proposició firmada per molts regidors el dia 23 de Desembre de l'any 1911. Dita proposició va ésser aprovada amb entusiasme, per aclamació, per tot el Consistori, essent ratificada després, al cap de pocs dies, amb el mateix amor que per l'Ajuntament, per la Junta de vocals associats.

I, així i tot, han hagut de transcorre quatre anys per a que, d'una vegada, se posés en pràctica un acord tant honorós per a Barcelona i que fou prè amb tanta solemnitat.

Però, de totes maneres, podem donar-nos per satisfets de que, a l'últim, encara que una mica tart, la nostra ciutat perpetui en bronzo el text d'una poesia tan hermosa com «La Vaca Cega».

A Madrid se belluguen molt per l'Exposició de Belles Arts. Ara sembla que han aplacat uns dies la fetxa de l'obertura. Diuen que passen de setcents els quadros presentats per artistes que no han tingut medalla.

En Santiago Rusiñol diuen que aspira a la medalla de honor.

A primers de Maig se farà l'Exposició dels grans plafons de l'Hermen Anglada a la Sala de la Reina Regent del Palau de Belles Arts. L'entrada, com en un principi se digué, serà de pago, i el producte de lo recautat se destinarà a l'auxili i ajuda de les viudes i orfens d'artistes francesos mort a la guerra.

Per aquest fi devem lloar la bona unió.

I ens manifestà l'Anglada, per lo que deiem en el número passat, que no s'ha posat mai d'espàtula a Barcelona; que ara mateix podia exposar a Madrid, d'on ha sigut cridat, de Londres, on se celebrarà Exposició, a pesar de la guerra, i a Munic, que també n'hi haurà. I ja no diem res d'América, des de quin punt se'l reclama. N'obstant i això — diu l'Anglada — jo resto a Barcelona.

De tots, pot-ser ha sigut en Plandiura qui més ha sapigut complir els deures de ric envers els artistes joves catalans. De tots, pot-ser ha sigut també qui ha trobat més la recompensa. Perquè ara la seva galeria de quadros és la més completa i la més galana de totes quantes n'hi ha per Barcelona. En Plandiura ha sapigut escollir lo bo i millor de les exposicions que s'han anat fent.

I com que fora un egoisme tenir-ho tancat; i com que l'exhibició fora un saludable exemple; i com que també hi ha l'art de fer una col·lecció — i en això en Plandiura n'és mestre — perquè no sols s'és artista per fer, sinó que s'en és també per veure i per senti., s'ha demanat an en Plandiura que exposi públicament la seva col·lecció. I d'accedir a la petició, quedarà exposada en el Palau de Belles Arts, per quin fi se sol·licitarà.

A la col·lecció Plandiura hi ha els millors Nonells i millors quadros d'artistes catalans, joves, i ben remarcables, que no són coneguts del públic aficionat.

Convé[mostrar]-ho. Tota mena d'art, encara que sigui materialment de propietat privada, té, moralment, un caràcter nacional. I el goig de fruir-lo no's pot negar a ningú.

S'ha covert el timpa de la porta de l'església del Pi, que dóna a la plaça del Beat Oriol, amb una pintura feta per en Joan Llimona, de tons clars, de dibuix delicat, mes poc ferm, representant l'Anunciació. Queda la pintura com cosa postixa, lligant molt malament aquell color blauenc amb el color ro-

vellat de la pedra, i tot plegat amb la llum. La nota dominant hauria hagut d'ésser, per plaure bé, terrosa.

BÜRMANN. — Un jove alemany que's diu Siegfried Bürmann llorejat a Düsseldorf, caient sobre Barcelona després de un viatge per les costes del Marroc i per Espanya, se decideix per matar els ocis feroços que pot-ser l'imposa la guerra, fer una Exposició a Càn Esteve. Prop d'una cinquantena d'estudis demostren que l'artista maneja amb molta destresa el pinzell, mes sempre acusen la procedencia de l'home del Nord, que no té prou potencia visual per a veurer el raig puríssim de la nostra llum, ni prou sensibilitat per a el color. Totes les seves teles donen una impressió ben calenta d'ambien propi del Marroc o de costa gaditana. Mes aquesta calitxa ofega la llum fins a l'extrem de donar-nos l'impressió en un mitjorn calurós — molt estimable per a la seva qualitat — de que és una nota de nit. Tot sembla un cel de mitja nit sota un cel boirós i enfront del mar vist des de l'Heligoland. Una dòna amb mantell de Manila ens indica ben clarament que l'artista no coneix gaire bé aquella delicadesa de la línia gentil que se'n diu gracia.

Per a decorar la sumptuosa estada de Maricel, a Sitges, el nostre estimat company don Miquel Utrillo, director de les

obres, ha encarregat la decoració d'una de les grans sales, al eminent artista decorador català en Josep M.ª Sert, qui es proposa pintar en els murs de la mateixa, escenes commemoratives del gran fet de la guerra actual.

El *New-York-Herald*, en la seva edició americana, parla, en excelents termes, de l'exposició de les obres den Pascual Monturiol, oberta a Nova York a les galeries Braun. Sembla que l'èxit ha premiat l'esforç del nostre país.

Imp. E. Gabañach, S. en C. — Diputació, 308 — Barcelona

FAIANÇ CATALÀ

SANTIAGO SEGURA

S. EN C.

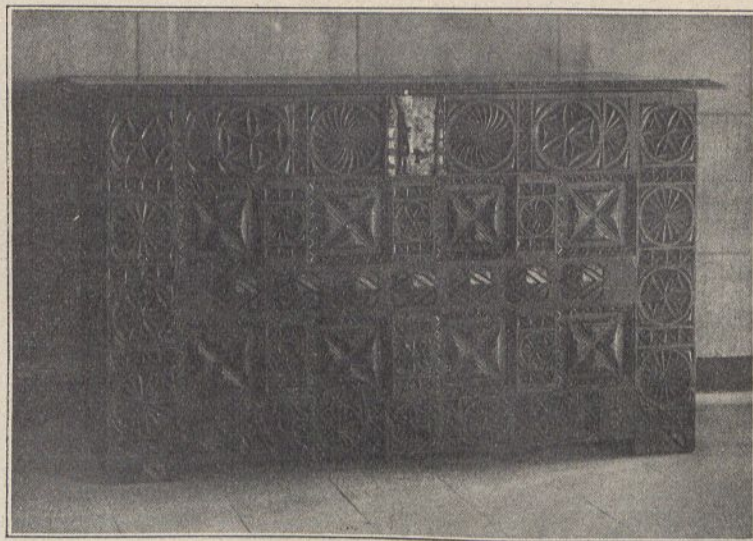
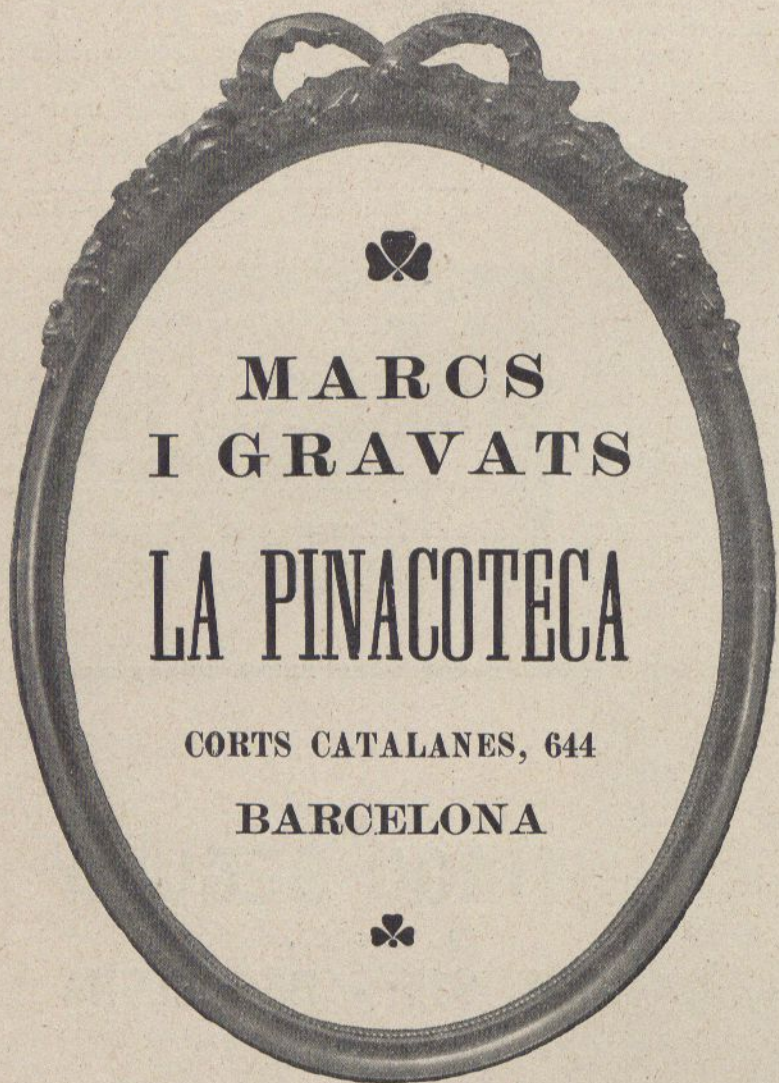
GRANVÍA, 615 - BARCELONA

Objectes per a regals Serveis de Tè

Baixelles i Cristalleríes

LA CANTONADA

CORRIBIA, 7

Exposició permanent
d'Antiguitats

COMPRA I VENDA

VELL I NOU

REVISTA D'ART

PREU DE SUBSCRIPCIÓ: TRIMESTRE 1'50 PESSETES

J. Valenciano

ANTIGUITATS

CORRIBIA 2nd floor
BARCELONA

J. Dalmau
ANTIGUITATS
MOBLES CUADROS
PORTAFERRICA 18

J. Costa-Ferrer
COLECCIONISTA
ESCUDILLERS 70
(AVINO)

J. Florch
PALLA 17
LLIBRES I GRAVATS
ANTICS
COMPRA I VENDA
ANTIGUITATS

J. MORAGAS

Compra, venda i exposició d'objectes d'art antic

Plaça de la Catedral, 2 bis
BARCELONA

J. CUYÁS

TALLAS-DECORAT
RESTAURACIONS
Casanova, 31 - BARCELONA

JOIES D'ART

JOAN VALENTÍ
PASSEIG DE GRACIA, 84

FLORENCI VECIANA

DAURATS : RESTAURACIONS
MARCS
Trompetes de Jaume I, núm. 1

ROMOLO STACCIOLI

FUNDIDOR DE BRONZE
A CERA PERDUDA
Mallorca, n.º 344 - BARCELONA

A. LLUCH I J. OLIVA

Obrador de daurats i decoració antiga i moderna. Restauració d'antiguitats

MALLORCA, 286, BAIXOS
BARCELONA

A. CLOSA

Antiguitats PLASSANOVA 5
CAPELLANS 2nd floor.

XAMPANY

COSSÉ

EPERNEY

GRAND CUVÉE

DOS ESTRELLAS

SARVA

AIGUA DE TAULA

MANANTIAL

PARC GÜELL

P. REIG I FILL
RAMBLA DE CATALUNYA 252
RESTAURACIÓ I REPRODUCCIÓ
DE MOBLES ANTICS

**GRAVATS
BAGUÑA
I CORNET**

Mallorca, 192 - BARCELONA

TELÉFON 7452

G. Homar

Canuda, 4 - Barcelona

Mobles, Làmpares
Mosaics, Decoració
Compra i venda
d'antiguitats

CARVAJAL

SAGELLS PER A
COL·LECCIONS

ANTIGUITATS

Plaça del Teatre, 1, ent.sol
BARCELONA